

[Wellcome MS Persian 495].

Publication/Creation

1715.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/b3dtbdr3>

License and attribution

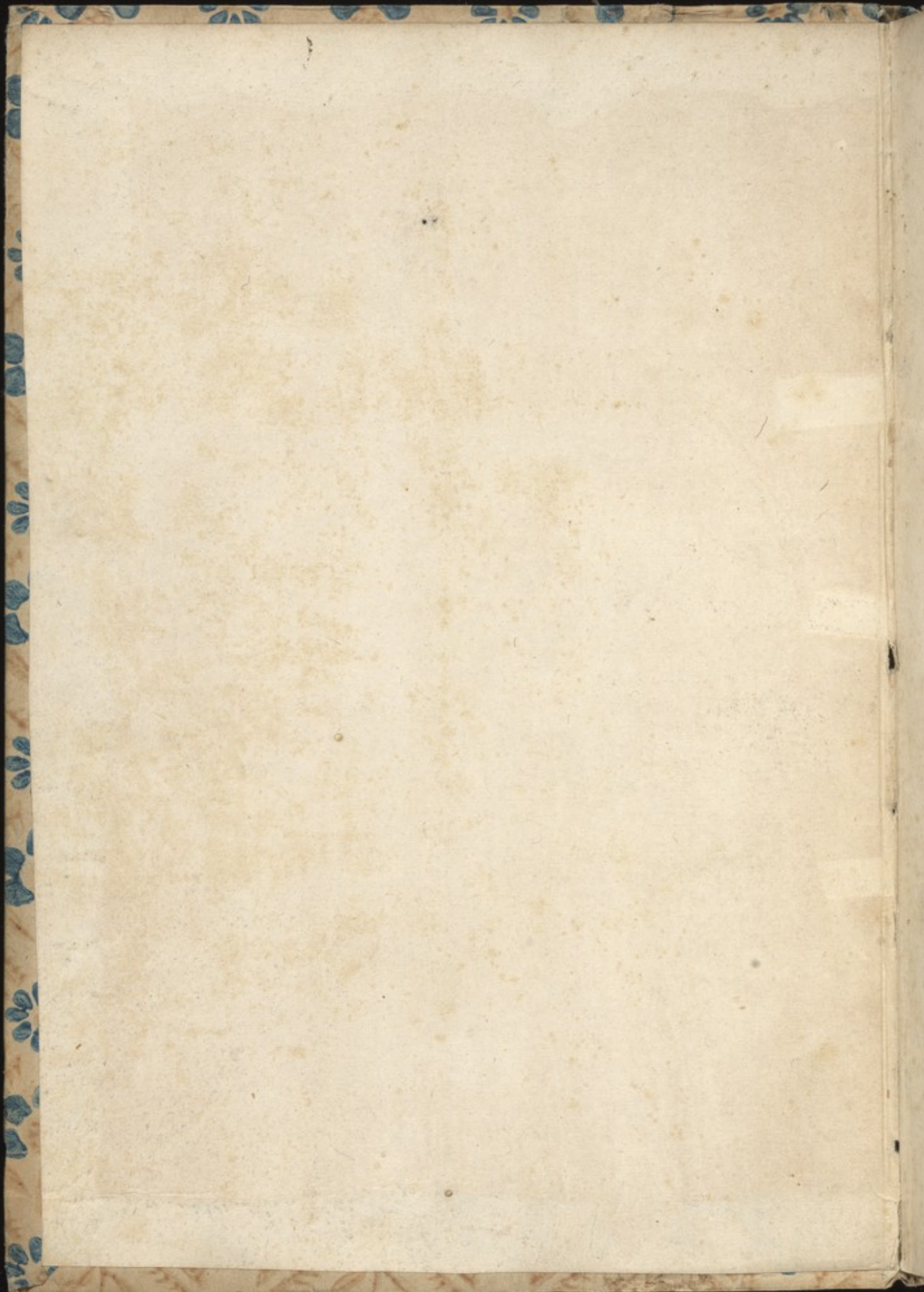
This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

WMS.
Per.
94

WMS. Per.
495

160^b

A. 26 M.

جون این فقیر اواره کرم و مرحمت بیک زاده

شنبده بودم اینچنین خدمتی رسانیده ام که آب

العبد محمد حسین

اصفا

۱۲

عزیز رحیم

60

ideft atomi)
(cum et uicte substantia ex esse compo-
situm)
مرکب است از جواهر فرد و چون

Argumento
in omni
utriusque
probat
considera
تظردر لایله طرقتن میکنم همه را

Ratione
philosophi
Verba et in esse dubitandi
sermones aperimus, et obiciendi
محول می یایم اما سخنان حکما

sapientu
par
ita
magis
volentanea
sunt utiliora natura
بطبع اقرب است پس جانب حکما

si et requirit prope hanc
inuenit rationem
بواسطه این رجحان می یابد و اگر

contanti
obiectio et
nibus
negatio
philosophi
metaphi
dignitate
سخنان بلیغ و عتراض گفتا

Apparuit sapien
tum
in
uerbi
imbeci-
fuitas
fuisse
میکرود به فتور در کلام حکما ظاهر شد

وانتد علم بالصوت

Lapidem et fecerunt conuallato uibrata illorum
ایشان متزلزل ساخته اند و شکست

illorum Materiali divisioni / separacioni
تفرقه در میان مقاصد ایشان

ingentem tumultu Atque in iudicant mouety magni perturbatione
انداخته لیکن حیثی عظیم زده در

sapientum propositi et Materiam unum contra propositu quodque
بر ابرو مقصد از مقاصد حکما

debiles probatio fecerunt determinatationem Intentionem
مقصدی تعیین کرده اند و دلایل ضعیف

Constituerunt proposita contra Titubantes reuolutes et
و ایمی بر آن مقاصد اقاقت نموده اند

est compositu corpus dicitur quoniam ex exemplis gratia
مثلا حکما گویند جسم مرکب است

dicunt discurrunt forma et Materia prima ex
از بیولی و صورت و شکلان گویند

no est putandum

lit - philosophi
est Veru dixerunt sapientes quid pot et no opus
est existimare
تصویر باید کرد که هر چه حکما گفته اند حق است

Contraria illorū dicitur quoddā quo
uerbi) ex
چپ بعضی از کلمات ایشان مخالفت
Impossibilitatē
Religioni

et mūdi dēterminati sicut sunt legi
شرع است مثل قدم عالم و استماع

fides et (ali) in Redintegratio-
tionis renatio-
rejanationi) rutioni) et
فوق و التمام در افلاک و عقدا

dixerunt illi quod presta-
no potest etiam credi
no potest etiam credi
هم نمیتوان کرد که هر چه ایشان گفته اند

(libri) in disquisitio
questio-
num ueritate) sit falsum
باطل است چه کفایت مایل در کتب

firmas
fundamentum metaphisicae
in finita illorum
discurreret et est numero sine
ایشان پشمار است و ممکن ارگان

demonstra-
tiones super obiectioni
disputationibus sapientibus
et cōtentionibus philosophis
حکمت را بمباحثات و اعتراض برابر آید

in illius existentia occasione rei Accid quod
causa par sit
که عارض شی شود سبب حصول آن در
habere
Alud inueniti
et inuenitio habitus 7 *instante tempo*
re
زمان با آن سابع ملک و جدو واد
occasione

causa par est rei Accidens est habitus
یستی است که عارض شی شود سبب

transposita
tionem per tota sit *Rem circū quod* *rei*
et *illam dan* *aliquid*
چیزی که محیط ادست و منقل با انتقال

Influentia
est impressio illa Actio 8^m sit illius
ادست تا من نقل و او تا اثر است

est receptio illa et passio 9^a et
impressio
د تا مع اتفعال و او تا اثر است

exhibu tractatu in illud 26
libelu hoc quod *propositu*
مقصد **پست و ششم** پنجم درین رساله البوص

exstinata *philosopho* *questionū summa* *exhibuit*
est rum
رسید مجمل و طالب حکما است و تصور

exempli gratia

ut ^{proportio non requirit et est non}

باشد و اقتراف نسبت نکند مثل

^{conditio illa posita 3^m scientia ante}

حیات و علم ثالث وضع و ادویتی است

^{est rei adueniens qui}

که عارض شیء شود سبب نسبت اجزاء

^{Relatio 4^m externa ratione ad cam}

میگذراند بر امور خارج رابع اضافه

^{Parunitas ut est recipiens illa et}

و ادویتی است مثل ابوت

^{conditio est status illud ubi quoniam fibatio et}

دینوت خاص این و ادویتی است

^{in illi- existen- occasione corpori accidit quod}

که عارض جسم شود سبب حصول او در

^{est status illud Quando 6^m loco}

مکان سادس متی و ادویتی است

hoc est essentia per non aut Mathematica
manens hunc

یعنی یا غیر قارالذات است یعنی

زمان که مقدار حرکت قطع است
est Fluxus Fluxionis Motus mensuraque Tempus

در حق اینست که دویشده موجود

ان سیال و حرکت توسط است

Ratio sicut duo ad hanc
proportio illa duorum proportio
in Ratio
tempo quod Rectam ad descendit illa
lineam est descendit gutta

نسبت این دو بان دو چون است
قطره نازل است بخط مستقیم که در حس

qualiter secundo fit impropria
figura comuni

مشترک مرتسم شود ثانی کیفیت

divisionis capax ex se
partitionis supra naturam quod est Accidentis Modus
et

و آن عرضی است که بذات خود قابل

بد

est quo ^{Mo} ^{to} ^{Mundi} ^{hu} ^{et} ^{ternitate} ^{et}
 دابدیت این عالم هستی که هست
^{predicamenta} ^{accidentis} ^{propositio}
 sunt categoriae ^{novae} ^{accidentis} ^{propositio}
 مقصد پست پنجم عرض نه مقوله است
^{predicamenta} ^{intenta} ^{predicamenta} ^{una} ^{substantia} ^{est}
 دو جوهر یک مقوله و مراد از مقوله

^{novem} ^{predicamenta} ^{et} ^{summa} ^{genera}
 جنس عالیت و مقولات تسع
^{torum} ^{est}

ⁱⁿ ^{essentia} ^{quod} ^{accidit} ^{illud} ^{et} ^{est} ^{quatuor} ^{primi}
 اول کم است و او عرضی است که بد است

^{est} ^{Duplex} ^{illud} ^{et} ^{divisioni} ^{capax} ^{sua}
 خود قابل قسمت باشد و آن دو قسم است

^{est} ^{permanet} ^{aut} ^{continui} ^{numeri} ^{scilicet} ^{discreti}
 متصل یعنی عدد و متصل و او یا قادر الذا

^{superficie} ^{est} ^{linea} ^{quod} ^{magnitudo} ^{scilicet}
 یعنی مقدری که خط است و سطح و هم

id est oportet credere resur-
rectionem corporum

doctor et necessaria esse illius fidem

مصدق ان وحيست و شيخ

(clara + libri medicinae mentis)
locutus est liber et recta fine in primariis

ريس در اخرا سفا و حياة صيغ

(clara expressione hac et no obstaculo semp in hoc)

باين معنى کرده و با وجود اين لصرح

secretum jun امام محمد غزالي *Mohomet*

امام محمد غزالي قدس سره

Attributi illi Corpora Resurrex- negationem

نفي معاد جسماني با و نسبت

It illa Attribu- quod diceret ut

فرموده و گویا سبب نسبت آن است

Mundi eternitatis Repugnat Corpora Reditu) quia

که معاد جسماني منافی ابدیت عالم

et eternitate Ab anse Affirmat ille et (corporu)

اجسام است و او قایل است بازلت

perfectio ^{viti} *contrarii* *sic sunt diversi*

مختلف باشد و اگر بتقایص کمالات

infern *supplicii* *sic inbutu* ^{Memora-} ^{tarum}

نذکره متصف باشد بعباب درج

admitti- *copulatio* *igne* *et fit* *intricatu* ⁿⁱ ⁿⁱ

گوشار کرد و با شس حسرت و پند

Reddi- *fuit* *Memoratu* ^{et illud} ^{quod ad Deo} ^{Refugiū} ^{quemā-} ^{tu}

سوزد لغو زیانده و آنچه نذکره معاد

quemadmo- *dum* *sapient* *veritati* *et* *spirituali* ^{te} ^{portatoru} ^{est}

روحانیت و محققان حکما چنانچه

Reditum *et* *Affirmant* ^{habiliunt} ^{spiritu} ^{Reditum} ^{le}

معاد روحانی اثبات میکند معاد

super *dei* *interi* *propheta* *quo* *eo-* *corpo-* ^{illo} ^{cordia} ^{modo} ^{rale}

جسمانی بر وجهی که انبیا صلوات الله علیهم

dicunt *et* *recipiunt* ^{concedunt} ^{Explicauerunt}

پسان فرموده اند مسلم میبندند و میگویند

entium speciebus
نفس ناطقه است بصوره موجودات

fit perfectio huiusmodi
و چون متصف با این کمالات باشد

fit separatio huiusmodi
در وقتی که نفس از بدن مفارقت کند

Menjura sine lesitiam et ingratam delectationem
لهتی عظیم و سروری بی اندازه

sicut illud Ratio Anima et inuicem in se nit ipsa
در خود یا به و نفس ناطقه ادبیزلم

respectu ratione et fit propinquus Angelis et unum
یکی از ملائکه مقربین شود و بقدر

gradu perfectionis huiusmodi paucitatis et multitudinis
کثرت و قلت این کمالات مراتب

A Deo
نفس ناطقه در قرب و بعد از حق

^{castitas} ^{concupiscentia}
luxuria eius excessus et temperantia bilis
شهویم غم است و افراط او فحور

^{irascibili potestate} ^{equabili} ^{et frigidi defectu}
^{na} ^{tie} ^{ty} ^{ty} ^{eius} ^{et}
و تقریظ او محمود و استدال قوت غضبیه

^{Audacia illius excessus} ^{et est fortitudo}
شجاعت است و افراط او تلور و

^{prudentia} ⁱⁿ ^{ratione} ^{pusillanimitate}
^{coniunctio} ^{et} ^{timidi} ^{defectu}
^{ne} ^{ty} ^{eius}
تقریظ او حین و از از دراج حکمت

^{Emergit} ^{Justitia} ^{fortitudi} ^{et} ^{tempe-} ^{et}
ⁿⁱ ^{ranis}
و عفت و شجاعت عدالت حاصل گردد

^{motum}
^{Justi} ^{laudabilium} ^{qualitatem} ^{radices} ^{qua} ^{habent} ^{et}
^{naturarum} ^{suas}
و این چهار اصول اخلاق همبسته اند

^{laudabilis} ^{Moribus} ^{induis} ^{hominis} ^{perfectio} ^{est}
و کمال انسان تکلیت با اخلاق همبسته

^{ornatio} ^{figuratio} ^{Vituperabilis} ^{Moribus} ^{vacuosa}
^{ex} ^{usu} ^{et}
و تکلیت با اخلاق زمینیه و ارتسام

Stellarum subiectio post mortem
coactio et Morti Haec in fine

و خواه در حال ممات و تخیر کواکب

Abi fructu utilitas et est genere hoc ex
ازین و ادی است و حاصل آن

Animabus ab inuocationi auxilii et positioni
استمداد و استعا از نفوس

hominis non est perfectus tempore fortitudo et timor

سما و یہ مقصد پست و حکایم انسان را

concupisibili et intelligibili sunt potentia

س قوت است عقلیه و کلوب

intelligibili potentia aequabi et irascibili est

و غضبیه و اعتدال قوت عقلیه

astutia Abi excepta est prudentia

حکمت است و افراط او حسره

potentia aequabili et stultitia Abi defectu

و تفریط او بلا همه و اعتدال قوت

نیز

Propheta Rationalis Anima et propheta est

شده ^{est} نبیت و نفس ^{ad} ناطقه ^{est} است

similiter ut venit gradum sanctitatis et puritatis in

در سوره و تقدس بمرتبه میرسد که مشابه

illique fides (caelestium Animabus) et Intelligentiis

عقول و نفوس فلکیه میشود و ادرا

fit in ingeny mundo Magna Authoritas et efficacia

تأثیر و تصرف عظیم در عالم می باشد

idei res excedentes cursu ordinariū exeunt eo, Ab. Cōsuetudinū Diruptione est

و خوارق عادات از حد صادر

propheta A studii Auxilio invocacioni et

میکردد و استمداد بهمت از منیا

est ingentes Magnas Utilitates adferens sanctis et

و اولیا مفید فواید عظیم است

Morum invitā Haro in ser

خواه در حال حیات ایشان

Corpore A   Separationi   Virtuti   quoto
 vii
 که قوت انقطاع ایشان از بدین
 in summo   Alii   illud   in taligradu est ad
 idem   homi-   qd   ut pervenit   gradum
 nes
 بترتیب آیت که ایچ مردم بخواهد
 Animabus   Intelligentiis   Una   Aliquando   et   Videant
 ex
 می بینند و گاه یکی از عقول یا نفوس

Humanam formam   fit   transfor-   Celestibus
 in   mate
 فلکبه متمثل شود بصورت بشریه
 Deo   A   Aut   se   ex   hominibus   facti
 e   loquitur   illi   u   et
 و بایشان سخن گوید از خود یا خدا

e. 17   Angelis   Transfor-   separa-   ille e
 mati   tu
 و آن مجرب متمثل شده فرشته است

e. 17   Dei   Verbum   loquitur   Deo   A   qd   sermo   et
 و سخن که از خدا گوید کلام خدا
 transformatu   -   ille   apud   perfectu   ille   est
 separa-   qui   perfectu   ille   est
 (tu)
 و آن کامل که مجرب در نزد متمثل

شده

prollit non separato- / uperno- / mundum / ad / in / et /
tum / tum

و متوجه بعالم علوی و مجرد نیست

legit / grati / puritatem / si / Attamen esse /
tam / datam

شد لیکن اگر صفاء و بی

figura / illa / in / habet /
species / illa / in / habet /
in / habet /

دارد در وقت توجه آن صور را

Comuni / in / et / Rationali / Anima / in /
Li

در نفس ناطقه و در حواس مشترک

Utitur illi speciebus /
speciebus illi in potentia / aliquando reperit /
Utitur / et / fit /

خود می یابد و گاه متصرف در آن

eget / primū / non / do / et /
se / se /

تصرف میکند و گاه نه و اول محتاج

Vita / sunt / sicut / Reliqua / et / interpreta /
tione

تفسیر است و باقی چنانچه مراد

unt. / perfectorum quidam et / Alliciant

واقع میشود و بعضی کاملان هستند

Ordinatio-nem ad Canones et fecit prophetas
انیا کرده تا تو این برای نظام

instituerent clemencia Homines et proce panti Mundi
عالم وضع کنند و مردم را بلطف

sint concordia ut illud ad cogant Rigora et
و عنف بر آن دارند که متفق شوند

gubernat & Mundi Res et Canones secundum illor
بر آن تو این و امور عالم مضبوط

23 propositum sint Ordinat &
و مستظم کرد و مقصد پست و سیم

*scienti- speci- (lecti- Animis) et Intelligen-
tia in*
در عقول و نفوس فلکیه صور علییه

homo ut audit Lepios et sunt Penum
اشیا هست و اغلب است که کن

*sit sensibili- dum vigilat
vigilia in*
در پداری مشغول محوسلات است

in vita frangenda

in

Vita negotio homiⁿⁱ indui^{duo} - 22. propositum

مقصد پست و ذوق افراد انسان در امر معاش

Remedium ergo lenitiam habent op^{er}
est non indigent

محتاجند بیکدیگر پس چاره بیت

sint concord^{es} quibus (anones) et leges quibus habeat^{ur}

از تو اعد و قوانین که همه بر آن متفق باشند

Rebus

comunit^{er} et negoti^{is} in iniqu^{itate} ut

تا ظلم در معاملات و مشارکات

Custodito

Maneat servatus Mundi Dispositio et sit no^{ne} inco^{gn}
ordo et sit no^{ne} inco^{gn}

واقع نشود و نظم عالم محفوظ ماند

A (anones) Regule illa ut oportet et

و باید که آن قواعد و قوانین ارش

Recipiant illa homiⁿⁱ omnes ut sint Deo

خدا باشد تا همه کس آنرا قبول کند

Mittendi decretum Divina sapientia Ob hanc causam

بنابرین حکمت الهی اقتضا بعثت

*sunt potentia una potentia et imaginatio
 uterque et*
 دوایم و متصرفه یک قوت است

*(colorum impressi) Animab. in particularia intelligibilia
 corpul et*
 و معالی جزئی در لغوس منطبقه فلکیه

separati in Universalia sicut coalescuntur
 محفوظند چنانکه کلیات در مجردات

inicitant vel Motiva potentia et coalescuntur
 محفوظند و قوت محرکه یا باعثة

*e. 17 concordans Acqui- deside- illud et
 cōueniens rēdi rium*
 و آن شوق تحصیل ملائم است

*distans Abhorrent de pelli- Desiderio aut Cōcupiscen- hoc
 di et*
 یعنی شوق و یا شوق بدفع منافرت

*per quod est Agent Aut pro hoc
 causam est*
 یعنی غضب یا فاعل است که سبب

*Muscularo Repulsio, Cōsulio et extensio contrac-
 et ni et ni et tioni*
 فیض و ربط و شیخ و ارجاء عضلا

دوایم

Coaptud et *Visiva* et *Auditiva* et *gustativa* et

ذایقه و سامعه و باصیره و مدونه

tolerationi *uenia* *viam* *per* et *sunt* *Dub* *inter* *du*

باطنه دوست و بر سپیل مساک

semper *sint* *s.* *q* *ut* *fuit* *publicatu*

شهور شده که پنج است حس

fantasia *species* *rerum* *colipit* *quod* *comuni*

مشترک که مدرك صورت خیال

concipit *quod* *Imagi* *et* *est* *Illis* *phantasias* *quod*

که حسنه از ادت و دایمه که مدرك

est *the* *partes* *quod* *conservativa* *particularis* *semper*

معالی حسنه است و حافظه که قرانه اد

officium *occupationem* *compositione* *et* *Divisione* *quod* *usent* *et*

و مصرفه که تفصیل و ترکیب قیام

fantasia *quod* *in* *ea* *opi-* *illuminat* *et* *ostendit*

می نماید و اشراقیان برانند که خیال

Attrahit ut unctur ministerio
et Dominus illud et generaliter

دموده و ایشان مخدوم جازب

Dominus 4. illud et Repulsiue Retenti- Digesti- ubi et
مخدوم و دانه و مانده و این چهارم

siccatarij humiditatis et frigoris et caloris
وارت و برودت و رطوبت و سوز

potentia quae Anima Animae potentia et
و قوی نفس حیوانیه که ایشان را قوی

Motrices Motibus aut comprehendentibus aut vocantur Animales
نفسانیه گویند یا مدركه اند یا محرکه

Interius aut sunt exteriori uel
و مدركه یا ظاهره اند یا باطنه

si illas praedictas sunt s. Interius uel exteriori
و مدركه ظاهره بیخ است و غیر آن اگر

Obiecta factiva est non notum sunt
است معلوم نیست لامه شام

est (hinciam negatione numero ex Jac filii)

بن اسحق از جمله نافیان کیماست

liber in philosophia curramore et medicina

est negatione in se in primariu doctor et

و شیخ ریس در تقابرتی است

postea et scripsit in illo libellum et

در ساله بر طبق آن نوشته و آن

libellum et animaduersit suam errorem

بر غلط خود اطلاع یافت و رساله

composuit per se (hinciam) scripto illi) habitio in

در اثبات آن رقم زده کلاک تصنیف

Rationali Anim. 21. propositum

ساخت مقصد پست و یکم نفس با طقرا

potentia que sunt Ministri quatuor

چهار خادم است که ایشانرا قوی

generatiua Vegetati nutritiva vocant naturalis et sua et

طبیعه گویند غازی و بایمه و مولده

fiat Morborum Remo qd Medicamentu
fiorem lit
دوایت که از آن امراض میکند

gradum ad illorum tempera et
metalla, per se servato
Ab
از ایشان و از هر شانزده مرتبه

quod consideratur et posit
quod datur et si supponatur
Reducit sanitati
صحت میرساند و بر تقدیر تسلیم

in speciem speciei transmutatio sicut species Metalla
illa
ایشان انواع اند انقلاب نوعی سویی

elementum qd unumquod videmus no est no impolli
bit
محال نیست ماضی بینیم که هر عنصر

Id est probat hinc fuit
transiit sicut transmutetur ipsi vicinum
بجای در خود منقلب میشود چنانکه گذشت

fiat Scorpio dicitur nucleas qd videmus
et
ومی بینیم که استخوان و ما عقرب میشود

Hubeim et fiat Muschetto Camell
(ulb. x. etami folium
et
درک ن پشه میکند و حسنین

frā mutatio et quod genere uno sub sunt species
الواعظ در کت یکجنس و قلب

sit impossibile. Aliam speciem Aliud in istorum univ/
یکی اندیشان به گیری محال است

colorum dei ut illud Alchimist extremū et
و نهایت کیمیا است که مس را از

Auri colorem argenti aut Artifices Argenti
نقره دهند یا نقره را زنگ طلا

in ea opinione Alchimist et dent
دهند و از باب کیمیا بر آید

sub sint tribus predicta corpora et
که احباب مذکوره اصناف اند در کت

sanis hominibus sit Aurum et sit species una.
یک نوع و ذهب بمنزله انسان صمیم

quinta essentia elixir et eger homo sicut Reliqua et
و بوقاق بمنزله انسان مریض و اکیر

Doctores Apud hominis Gentium temperatissi-
-ma et

واعدل اصناف انسان نزد شیخ

pro. 10. Apud et deguino- incola primarium
habitationis Duceon

ایس سکان خط استوا و نزد امام

Quarta climatis incola idin phaker

مختار الدین سکان تسلیم رابع

producta nata ortu Animal et plantam et fodinam et

و معدن نبات و حیوان را موالید

Elementa et partes (elo) et Appellant Fria

ثلاثة گویند و افلاک را آبا و عما

20. propositum Mater

در امهات مقصد بیستم

Argentum et Aurum quod in illa op- sapientum quidam
riores sunt

بعضی از طلا بر آنند که ذنب و فض

plumbum et stannum et ferrum et

و نحاس و حديد و قلعی و ارب

super primo et Volunta- Motum et sensum et

دوس دوکت ارادیه و اول بر

est in forma hominis sicut

منی انسان صورتی فایض می شود

Metatio deinde est illius (oppositio) Ceterum quod

که حافظ ترکیب اوست پس طبع

Vegetativa Anima inde et figura illius

آن صورت دلبس نفس نباتیه

Anima inde et Anima illius Metatio inde

پس خلق آن نفس دلبس نفس

Rationalem ad disjunctum inde Animalem

حیوانیه پس مستعد نفس ناطقه

Adhuc illius Dispositio Rapores Anima et fit

می شود و نفس بقدر استعداد او تعلق

est Homo Anima specierum temperabilium et capit

می گیرد و اعدل انواع حیوان انسانی

Vera Equabiliter ab remotissimi perfectione
اکلت وابعه از اعتدال حقیقی

foma illa per emanat et est fodina
معدن است و فایض برود صورت

Compositio conservacionem ad fodinali spici
نوع معدنه برای حفظ ترکیب

Anima illam id est post fodinam planta remotior est a mixtione temperata emanans et planta deinde
پس نبات و فایض برود نفس

Compositio conservacionem propter est Vegetativa plantae
نباتی است برای حفظ ترکیب

simili) productio et a productione intentionem
و تغذیه و تمثیل و تولید مثل

Anima super emanans et Animal deinde illud
پس حیوان و فایض برود نفس

Memorata) vel propter est vivens Animalis
حیوانیه است برای امور مذکور

sit hinc quoque et postea
و بعضی آن است که بعمق زمین نفوذ

percausa fontium aqua ideo et ignit
کرده و لهذا آب چشمه لب

fit Maior fluxior pluuibus et nivis
برف و باران اندون میشود

Verà equabilis temperata Mixtio 19. propositum
مقصد نوزدهم مزاج معتدل حقیقی

Qualitati et quanti- Ratione Quatuor Elementa ut
که عناصر اربعه بحسب کم و کیف

quantum est impossibilis sine equalia
مستادی باشند محالست و این

Vicinior vera equabilitate Mixtio
که مزاج باعتدال حقیقی اقربست

*id est emanant effundente prius Al' quo emana-
fit emanant te prius Al' quo emana-
tio*
فیضی که از مسدود فیاض نایض میبرد

deorsum cum et est Halo illa et
tergum

دآن ناله است و چون پشت

in memorata partes uertimus solem ad
et

باقاب کنیم و اجینرا ندکوره در

offendit celestem Arcum sunt conspectu

در نظر باشد قوس دقزح

in inclusa Vapor et exhalatio aliquando et

و کاهمی کبار دو طان محتس در

illa tremefactio

illud et dirrumpunt et tremere illam terra
faciunt

زمین اودا میگزاند و می شکاند و آن

id. aliqui fontes sunt exhalationes fluentes

exhalatio quiddam fontibus ex et est terrid motus
est

زلزله است و از چشمه بعضی نبار است

per et fuerit inclusa terra in quibus

که در زمین محتس شده و بر ابط

uenit foras et fit Aqua terra
illius frigoris

بر ددت او آب میشود و پیردن می آید

دقزح

^{lanceas} ^{et} ^{crines} ^{sit}
باشه ذوابات دنیا زک

^{et aliorum vaporum et exhalationibus ex et}
^{preparata} و از وکات الحاره و ادخسه دیران
^{et} ^{Ventus} ^{et} ^{Mors} ^{fit} ^{Mors} ^{et} ^{Agitatus} ^{Aer}
هو ا متموج و متحرک شود وان با دوا

^{et} ^{inter} ^{partes} ^{productas} ^{partes} ^{et}
^{non} در اجزای ریشیه ضعیفه میان ما و ما

^{Radicales} ^{lines} ^{ut} ^{identita} ^{dissolita} ^{Cogregantur}
^{positio} ^{Colliguntur}
مجمع شوند بر وضعی که خطوط شعاعیه

^{sint} ⁱⁿ ^{Reflexe} ^{partibus} ^{Ab} ^{Visualis}
^{lunam} ^{illi}
بصره از ایشان منعکس بآه شود

^{sunt} ^{Receptaculo} ^{partita} ^{ob} ^{partes}
^{lunae} ^{locus} ^{tem} ^{ille} ^{et}
ایشان بوسط صنوم مجال ضوء ماه

^{fit} ^{visus} ^{lucidos} ^{circulo} ^{itaque} ^{illius} ^{figura} ^{no}
^{Apparent}
نه شکل و پس دایره روشن مری می شود

Balnei tecto a quod frigida gustat
Hilla

قطرات سرد که از سقف حمام

nubi ^{ventre} medio in ^{vapor} fumo ^{quando} que et ^{deffillant}

میگردد و گاهی از خانه در خوف سیلاب

diffundit nubem ^{conducit}
tempit ^{illam} fit ^{coarctat}

مغربس میشود و او را میشکافند

Vehemen ^{tia} de aliquando ^{vapor} illi ^{sonum}
est ^{tonitru}

و آواز او در عتبات و گاهی از شدت

fulgur ^{illud} et ^{vapor} ^{inflammari} ^{incensu} ^{motu} fit

و گت مشتعل میشود و آن برق

ad ^{sphaera} ^{vapor} ^{vapor} ^{fumi} ^{fumi} ^{cum} ^{fulmen} ^{et}

و صاعقه است و چون در خانه بگردد

tenet ^{per} fit ^{igni} ^{perue} ^{igni}
^{natit}

آتش سرد آتش شود و اگر لطیف

(vapor) ^{liber} ^{monstrat} ^{stella} ^{cadentem}
^{ardente} fit

باشد شهاب نماید و اگر کثیف

quae ^{Menteloro} sunt ^{superior} ^{impresio-impure} ^{res}

ناقصه آثار علویست که ایشانرا

^{id est aeri}
Mista aer ^{appellat} Medii ^{entia}

کاینات جو خوانند و هوای ممزوج

^{Mista igni} et est ^{exhalatio} ^{aquam}

باب بخار است و آتش ممزوج

^{Solis} ^{calor} ^{vapor} ^{fumey} ^{terra cu}

بخاک دغان و گرمی آفتاب

^{vapor et est} ^{Utrius} ^{Alantio} ^{causa} ^{quod} ⁿⁱ

سبب صعود برود میشود و بخار

est ^{nubes} ^{coagata} ^{elevato}

متصاعد مجتمع سحاب است

^{nix} ^{veniunt} ^{deorsu} ^{quod} ^{illis} ^{partes} ^{et}

و اجزای او که فرومی آید برف

^{genus} ^{haec} ^{et} ^{illis} ^{familia} ^{et} ^{pluvia} ^{et}

و باران و نظایر آن و ازین وادیه

Humina 40. et sunt Montes // Septimo et

وسایع یازده کوه است و چهل نهر

elementa quando 18. propositum cum

مقصد هجدهم چون عناصر

Aqua in se sunt Mixta et Diminuta inuicem et

متصفی و ممتزج شوند و در هفتم نیز

generata sunt Media qualitate

گشت کیفیت متوسط که حادث

compositum corpus et est perfectum est Mixtio

شود مزاج است و جسم مرکب

per longo tempora habet perfectam Mixtio autem

یا مزاج دارد و زمان دراز آید

perfectum id est non habet mixtionem primum est Mixtio compositione conseruatione

بجفت ترکیب اوست یا نه اول را نام

compositi ex et imperfecti secundum uocantur

گویند و ثانی را ناقص و از مرکبات

ناقصه

Junt Montes viginti primo climate in et
در اقلیم اول پست کوه است

viginti secundo climate in et flumina 90. et
در سی و دومین پست

flumina septuaginta et sunt montes septem
و هفت کوه است و هفتاد و هفت رود

Junt Montes tres triginta tertio climate in et
در اقلیم ثالث سی و سه کوه است

quarto climate in et flumina duo et viginti et
دو و بیست و دو رود در اقلیم رابع

flumina 22 et Montes quinque viginti
پست پنج کوه است و بیست و دو رود

Junt Montes 30. quinto climate in et
در اقلیم خامس سی کوه است

sexto climate ex unoquoque in et flumina 5. et
پنج رود در هر یک از اقلیم سادس

(limae) fini) et fit Accrescunt
ایام زیاده میشود و آخر اقلیم
quindecim die longilli ubi est illic septimi
سابع انجامت که اطول ایام تریزه
est Minuscula quindecim et horarum
ساعت و پانزده دقیقه باشد

primi (limae) incipium Dixerunt quidam et
در بعضی گفته اند ابتدا اقلیم اول
septimi (lima- fini) et est Equinoctia linea
خط استوائ و آخر اقلیم سابع
sexaginta ferra cuius cultura fini
آخر عمارت که عرض آن شصت
habitationis terminus

ساعت

Dierum longissima et est gradum sex et
دش درجه است و اطول ایام
est horarum trium et Vigin- illic
انجامت و سه ساعت است

nota Librae Jovis et Arietis et in principio
دوازدهم حمل و اول میزان شب

17. proposita est aequalis Dies et
دوازده برابر است مقصد هفدهم

Equinoctiali lineae parallelo per uno Circulo
دوازده صغیر موازی خط استوا

(Limata sunt Imaginati et fixaverunt terra super facie
بروی زمین فرض کرده اند و اقام

(Limati) Jovis et determinatae horae septem fuerunt designatae
سبعه باین مقین شده و ابتداء اقام

12. Dies longis ubi est hic primi
اول انجاست که اول ایام دوازده

est minutu 45. et horaru
ساعت و چهل و پنج دقیقه باشد

longissimi Minu 30. (Limati) unius Jovis in et
دوازده ای اقام سی دقیقه بود

Bordalibus locis in at est & equalis

برابر باشد اما در مواضع شمالی

faciunt modo eo septentrionalium ^{Circulorum sectio} periodorum nem

قطع مدارات شمالی بر وجهی کند

fit Maius est orizonem ^{illa pars aut sectio} supra quod

که آنچه فوق افق است اعظم باشد

sectio et est orizonte sub ^{illud quam} quod quam

از آنچه تحت افق است و قطع

ergo huius ^{contrario meridionalium} Australis ^{Circulorum} periodorum

مدارات جنوبی بعکس این پس

Cancer ^{primi usque Capricornii} ^{ab} initio

از اول جدی تا اول سرطان

A et brevis ^{curtior} nox et fit ^{prolixior} longior dies

روز در از تر شود و شب کوتاه تر و از

e. contra ^{de curso} Capricornii ⁱⁿⁱ ^{ad} ^{que} ^{ad} ^{Capricornii} ^{princi} ^{pio}

اول سرطان تا اول جدی بعکس

In circuli generatione unumquod non uentur
nem que et
متحرکند و هر یک احداث دایره دره

periodo circulo illo et fait Imagina-
circulo + tione
و هم میکند و ایشانرا مدارات

est circulus qui Horizon Vocant Diurno
est
یومیه گویند و افق که دایره است

+ quoniam gradus & latitudo est

visu no et diurna inter diuidens qui
est
که فاصل میان مری و غیر مری از

Diurnorum circulo-
diuisionem induos partes & quales
Diurnarum periodorum Mediatione (ubi
periodorum
فلک تصیفت مدارات یومیه

est circulus & equinoctia linea fuerit
est
میکند و خط استوا دایره است

& quatuor) tractus terre super
faciem
بر روی زمین مساحت معدل النهار

Anno toto ibi diei nox itaque
est
پس شب در روز آنجا در جمیع سال

fit Aer per Abullitione Aqua et fuitur
میکند و آب بکوشایدن هوا میشود

fit Aer fabriorum fornace in igni et
و هوا در کوره آهنگران آتش میشود

fit Aer memorata fornace in igni et
و آتش در کوره مذکوره هوا میشود
propria uay ex metallo in quo bibitur.

Aqua frigidi poculi vicini lauta per Aer et
و هوا بسبب محاوره طاس سرد است

16. *proposita fit Marmor Aqua et fit*

میشود و آب در مر میشود مقصد شازدم
hectaria est e pignora pignora

Notu Domo- (inguli) semitam super sol
آفتاب بر سمت منطقه البروج حرکت

Domoru (inguli) in qua puncta omnia et facit
میکند و جمیع نقاط که بر منطقه البروج

Maxima Obli Notum per (ingimur)
وض میبینیم حرکت فلک اعظم

مخالفه

Sphaerica
est ^{forma in Aqua et sit} ^{Digitoru}
اصبع باشد و آب برهیت کرده است

terra ex et fuerit Absilla ^{par} ^{vivi}
که ربع ازان قطع شده و از خاک

Aqua ^{Universitatis} ^{collectu} ^{et} ^{modo eo fuerit} ^{repleta}
ملوکشته بر وجهی که مجموع آب

quasam hanc et sit Globus ^{unus} ^{terre} ^{et}
و خاک یک کره است و این ربع را

flumina ^{et} ^{Appellant} ^{habita} ^{quar} ^{tam}
ربع سکون خوانند و کنار آنها

om- et sunt Multi ^{quar} ^{tae} ⁱⁿ ^{Monti} ^{et}
و جبال درین ربع بسیار است و هر

fit ^{transmonta-} ^{ipius} ⁱⁿ ^{Elementu}
عنقر مجاور خود منقلب میگردد

aquam terram ^{Alenbi-} ^{lumi} ^{et} ^{ta} ^{per} ^{Alchimi} ^{et}
و اهل کسیر بقرع و اینست خاک را آب

grat siccum et frigidum Abolutum graue et
و ثقیل مطلق بارد و یابس که

et concaua ab. conuexa super est terra
فاکت و سطح محدب هوا معتدل

Supple. Astronomi uera forma ignis
inueniuntur perfecta. Spherica
آتش بر کردیه حقیق یافتند

operationi
experta. Perum impellio & medi- quam Reliqua
و باقی اگر چه بواسطه تاثیر امور خارجیه

quod ad Spheri- sint non vera Spheri
sint sensum ca. attamen
گویی حقیقی نیستند اما گویی حین

Montium Maximi Altitudinis
elevationis proportio nam
نسبت ارتفاع اعظم جبال

latitudi- septimae propor sicut terra ad
ni) septimae propor sicut terra ad
بقطر زمین چون نسبت سبع عرض

quatuor uiginti qui cubitum ad est granis
et
تیر است به دراعی که میت و چهار

est (eclipse) solis illa et factus sol lumine sine
بی نور شده و آن کسوف است

Intercedit Ingressus terra oppositionis tempore in si et
و اگر در وقت استقبال زمین حایل

sine luna solem lunam inter sit
شود میان ماه و آفتاب ماه بی

est Eclipse lunae illud et fit lumine
نور شود و آن خسوف است

leues sunt 4 Elementa 19. propositus
مقصد پانزدهم عناصر چهارگانه خفیف

+
نسخه منجز است
که آتش است

Relatum secundum leues et siclum (aliquid Abstractum)
مطلق حار و یابس + و خفیف معنا

grauis et est Aqua quod humi dem calidam
حار رطب که هو است و ثقیل

est Aqua et humidum frigidum Relatum
مضاف بارد رطب که اب است

Accrescit luminositas
Augetur lumen *Memoratum* *Duorum*
(circulorum)

دائرتین مذکورتین روشنی می فراید

Memorati duo rursus quando oppositi tempore
(circuli iterū quādo oppositi tempore) *sique*
ad

تا وقت مقابله که یاز و ایرتین مذکور

fuert utrum plenilunium et fuerit congruente
et fuerit una alteri in proposito

متطابق شدند و بدر مری شد

Corpus lumbi
Auctum lumen quo modo illo et

در آن منوال که نور افزون

superpositio
(congruente iterū donec recipit defectum fit)

میشود نقصان می پذیرد تا بطابق

fuert obscur et inueniuntur *Verificatiōnem* *Duorum*
(circulorum)

دائرتین تحقق یافت و محاق شد

intercedens
lit ingre- luna si coniunctio tem in et
diem nota

و در وقت اجتماع اگر ماه حایل شود

Ut videtur ita solem et lunam inter

میان بگردانند چنان نماید که

luna obscura facie *conjunctione* *in*
 و وقت اجتماع روی تاریک ماه
illius illuminata facie *et est nobis* *obversa*
 و آنست که روشن است و ما را رو بر او

distinguent *ad solam* *conversa*
dividens qui (lucis) circuli *et soli* *obversa*
 و آنست که فاصل است
 میان روشن و تاریک

superpositus *obscurum* *lucidum* *in*
impositus *et*
 میان روشن و تاریک منطبق است

distinguent *circu* *su-*
est *dividens qui* *visio-* *lo* *per*
nil
 بر دایره رویت که فاصل است

in viciniam *de* *(cum* *visum* *no* *et* *visum* *inter*
et
 میان مری و غیر مری و چون از هم

separantur *intersec-* *circuli* *duo* *si* *separata*
tionem *separata*
 گذشتند این دو دایره تقاطع کردند

dilatationi *secundum* *et* *Apparuit* *noviluna* *et*
Apertioni *mensuram*
 و بلال پیدا شد و بقدر الفسراج

Uide que notuimus in comparandis logis, insignificatiore congruente in fine pugnata.

Voluntariis illorum *motus* et *circulari* *motu*
est

باستداره و حرکت ایشان ارادت

Rationa *Anima* *quod* *præterit* *nam* *Rationa* *uiuis* *et*
est *supradicta* *est* *est* *est*

و حی باطنه چه گذشت که نفس باطنه

est *Imaginativa* *potentiâ* *illis* *et* *habent* *separa-*
tam

مجرده دارند و ایشانرا قوت مخیله

corporeo- *particulariâ* *concep-* *tionem* *qua*
tum

که بران ادراک حیات جسمانی

illorum *Imaginati-* *potenti-* *am* *et* *faciunt*
est

میکنند و قوت مخیله ایشانرا

14 *propositum* *uocant* *natura* *Anima-*
lem

نفس منطوبه گویند مقصد چهاردهم

est *luna* *(corpu)* *præter* *est* *essentia* *stellariâ* *lux*
est

نور کو اکب ذاتیت الاجرام ماه که

est *sole* *obscuro* *illius* *lumen* *fenebrico*
est *lumen*

تیره است و نور او از آفتاب است

omnes et est illius Motus Mensura tempus et

درمان مقدار وقت است و جمیع

Oculorum ^{impedimenti transiens} ^{obitaculum} et sunt ^{calidi} ^{palucida}

اولا کشفانند و حاجب ابصار

graves ^{requies} sunt ^{leues} nec sunt ^{no} ^{et}

بلیشوند و نه خفیفند و نه ثقیل

graves ^{et est} ^{circumferentia} ^{ad} ^{inclinatio} ^{levitas} ^{quod}

چه خفت میل محیط است و ثقل

calidi ^{neque} ^{frigidi} ^{nec} ^{et} ^{ad} ^{inclinatio}

میبل برگر و نه سردند و نه گرم

incrementum ^{et} ^{sicci} ^{et} ^{humidi} ^{nec} ^{et}

و نه ترند و نه خشک و کم و زیاده

capaces ^{et} ^{habent} ^{no} ^{iva} ^{aut} ^{deficiunt}

شوت و غضب ندارند و متقابل

Moti ^{continuo} ^{sunt} ^{non} ^{corruptioni} ^{genera}

کون و فساد نیستند و همیشه متحرکند

Mille duo et uigin- et est luna quar- et
^{ti} ^{ta}
در ربع تراست و دویست و دوازده

vices 36. et est Mercurii vices
مثل عطارد است و سی و شش مثل

60. ^{centum sol} et est Venuri
^{et}
زهره است و شصت

est terra octava et quar- vices sex et
^{ta} ^{et}
دشش مثل و ربع و شش زمین است
^{similitudo}

Jupiter et est terra dimi et quātita^{et} Mar/
^{dia}
میخ مثل نصف زمین است مشتری

est terra Quar et vices Du^{et} octogin
^{ta} ^{ta}
هشتاد و دو مثل و ربع زمین است

est terra vices sex septuagin- saturni
^{tern} ^{ta}
و خصل هشتاد و هفت مثل زمین است

Ignis — conuexum ad terra centro a et
و از مرکز زمین تا محراب آتش

Annis *ducentis* *et* *milli* *quin-*
quaginta *et* *viginti* *in*
بیت بیع هزار و دویست سال

Viginti *in* *Affricano* *id est* *Muki* *Apud* *et*
و ترو محی الدین مغربی به پست

Annis *septem* *et* *sexaginta* *septem* *et* *milli-*
bus *et* *bus*
هزار و صد و شصت و هفت سال

Jupiter *et* *revolutio-*
nis *in* *Annis* *et* *70.* *in* *Saturni* *et*
وزصل بسی و سال دور کند و مشتری

Jol *et* *dimidi-* *et* *mensi-*
bus *et* *Annis* *12.* *in*
بد و از ده سال و دو ماه و نیم و اقیاب

id fieri *in* *prope*
Annis *in* *Mercuri* *et* *Veneri* *et*
وزهره و عطارد یک سال از ادوی کفر

Tertia *et* *diebus* *septem* *et* *20.* *in* *luna* *et*
و ماه به پست و هفت روز و شش

similitudines
Magnitudines
Vires *39.* *terra* *12.* *propolis*
مقصود در از در زمین سی و نه مثل

Epityclum

facit Motum hunc contra illud est lunde

قمر است و آنچه بعکس این حرکت کند

Maximū (solū et errantiū quinquē epitycli planetarū 24. hori)

تداویر خسته میخوره و فلک عظم

facit reuol- unam die et nocte ferme in tionem propria

در قریب است با نروزی یک دور کند

(de lo) omnes Mouet illi/ Anima et

و نفس او محرک جمیع افلاک

Motu hoc sunt celi vitare in qui

کم در جوف است باین حرکت

Apud Stellarum (solū et Velsi fixarum)

سریع و فلک ثوابت ترند

Anni Mille sex et triginta in ptolembum

بطلیموس سی و شش هزار سال

peramunū Nazir Magnū Adam fili. apud et Reuolu tionem unū fait

دور کند و نزد ابن علم و خواجه نصیر طوس

id est omnes planetas
Occidente oriente ab cursu perfici in *Alud qd et*
in *Revolutione* *quod* دور از مشرق بمغرب

Domori consequuntur contra faciunt Motum
وکت کتہ بر خلاف توالی بروج

Mercurii Revolution et est Maximi caeli
فلک اعظم است و مدبر عطارد

perfection illud do in quot et *luna declinat et Capiti caeli et draconis*
و جوزهره و مایل تمه و ایچہ درم

Motum oriente ad Occidente ab cursu
دور از مغرب بمشرق وکت

ferrom circulant qui sunt caeli reliqui faciunt
کنند باقی افلاک که محیط ارض اند

ad *sciden tem oriente superior sectione in Alud qd et*
و ایچہ در قطع علیا از مشرق بمغرب

in et *Infima sectione faciunt Motum*
وکت کنند و در قطع سفلا بعکس دور

Coeli Duode- et sexantico) et Conantri-
ممثل و خارج مرکز و دو از ده فلک

Respectu Saturni, et Jovis Marti Venari)
ز سه و پنج و شتری و حاصل چهار

Coeli quin- Epitochi Deferenti) et Coeantri-
ممثل و حامل و تدویر و پنج فلک

Epitochi
و تدویر

4 totale (Coeli et Deferent) et Conantri- lunab-
تر ممثل و حامل و فلک کلی و چهار فلک

Epitochi Deferent) Paul- Conantri- Mercurii
عطار و ممثل و تدویر و حامل و تدویر
Nomen libri

Calorum stabilitio Regio Munera et
و در تحفه شای اثبات افلاک

Speciem compendium hoc et facta floru
دیگر شده و این مختصر است

Unde- propositum habet no' illis) Declara-
بیان آن ندارد مقصد یا نذر هم
tionem

Quatuor et ^{Angli} Contraria Angeli Due Mercurio et

و عطار در ا دواج و حسیض و چهار

Modo ^{hoc} Circuli integrantes sunt Complementes

متمم باشد برین بیات

Summa
totali qd fuit Manifestum praecedentibus ex
از سخنان سابق ظاهر شد که مجموع

(Calum est) quinque viginti (Calorum
افلاک پست و پنج است فلک

Solis (Calis) domoria (Calum) Maximo
اعظم و فلک بروج و دو فلک آفتاب

Concauum et Vocant Reuoluen- Augem conueni-
ti) cum

مثل وادج بدیر خواتد و مقعر

Contrarium Augi)

Depressio qd puncto in Conueni- conca- tangit illius
ti) dum

ادماس مقعر مثل را بمقطه که اورا خفیف

Appellat Reuoluentij Contrarium et Conueni-
Augi)

خفیف مثل و خفیف بدیر گویند

Circuli Orbij

conuexu e. est Deferentij reuol- Conueni in
centij) et

در ضمن بدیر قابل است و محدب

puncto in e. est Reuoluen- Conuexu) tangens illius

ادماس محدب بدیر است بمقطه

Vocant Deferentij Augem Reuoluen Augem qd
et ti)

که اورا اوج بدیر و اوج قابل گویند

qd puncto in Reuoluen- con- tangens illi) concauum
et

و مقعر ادماس مقعر بدیر است بمقطه که

Vocant Deferentij Depressa Reuoluen- Depressum
et ti)

اورا خفیف بدیر و خفیف قابل گویند

Hoc modo
برین بیان

Appellant
خوانند

in et similar
concentricis (con)stat Merito (Q. lum
rii)

فلک عطار و مثل است بر مثل و در

excentricis) est Orbis similaris (ralli
tie)

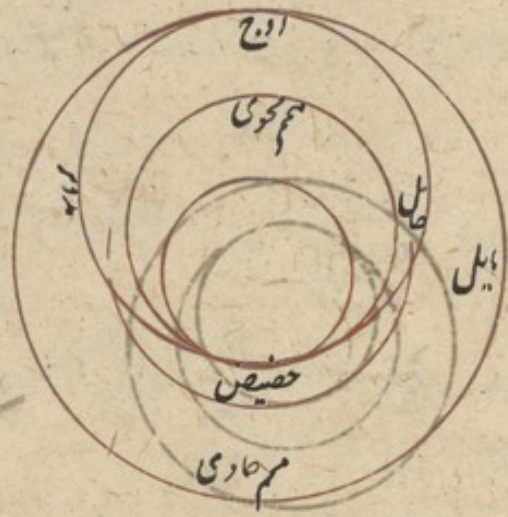
صحن مثل فلکی است خارج مرکز

tangens) comae vocant revol- illa et
illius) et

و آنرا میگویند و محذب ادماس

Augem punto est similaris come
rum

محب مثل است بمقط که ادر اوج

Illud quod at (Arba) simi (Arba) quod
 فلک قرمانند این افلاک لیکن آنچه
 id est in (Arba) - Cōcentricum
 hic habet nomen simile (Arba) in
 دران افلاک ممثل نام دارد ایما یایل
 Orbis
 (Arba) circumdat et nominatū
 declinatam est
 می است و محیط است بر یایل فلکی
 concentricum Duobus
 simile (capite & cauda
 draconis) quem supponebat paralle
 متوازی سطحین که او را جوهر ممثل
 et ممثل

Per inclinationem
 orbem declinatam

Jovis et Jovis *Mars Venarij* (Q. lum) *et* *et* *et*
فلک زهره و مریخ و مشتری و زحل

Verum est Jovis (Q. lo) *simile*
مانند فلک آفتاب است لیکن

Nomen exātrici Jovis (Q. lo) *in ille* *supra* *orbis qui*
آنکه در فلک آفتاب خارج مرکز نام

id est vocatus circulus de ferony & lane tam *id est in hi* (Q. li)
دارد و اینجا باطل مسمی است و جای گرم

Corpo loco in et nominati per deferentem hic habet
Appellant Epicyclum quem est orbis Jovis
آفتاب فلکیست که او را تدویر گویند

Orbe *ut fixis* *Quatuor stelle* *habet*
و این کوکب در ربع مرکزند در فلک

Epicycli *est superfi illarū superfi* *et Epicycli* *revoitioni*
تدویر و سطح ایشان همان سطح تدویر است

modo *hoc puncto vno in*
یک نقطه برین بیات

فلک

Contenti Comple- secundu Vocant Continē-
tem et ti

مادی کویث و ثانی متمم موی

est Augem Verus continē- tenuitaj
ti et

و وقت مادی از جانب اوج است

Contrarium Augi Verus exaltatj
tenuitaj depressione parte illi et

در غلط او از جانب حفیض در آن و غلط

est Sphera Sol et est Conuer- e Conti-
to nē ti

موی بعکس است و اقطاب کره است

tangit super- excentrici in fixa Solida
ficie illi et

مست مرکز در خارج مرکز او و سطح تماس

Modo hoc puncti in excentrici Dupl
duobj superficie

سطحین خارج مرکز بدو نقطه برین بیات

Mundi ^{centro} ^{aliu} ^{centrum} ^{superficie} ^{paralle-}
est ^{aliu} ^{centrum} ^{superficie} ^{paralle-}
متوازی السطحین کہ مرکز او غیر مرکز عالم است

connexu et ^{vocat} ^{centrum} ^{extra} ^{orbem} ^{orbem}
connexu et ^{vocat} ^{centrum} ^{extra} ^{orbem} ^{orbem}
و ادرا فلک خارج مرکز گویند و مذکور
est illi (connexu tangenti similari)

مثل مماس مذکور است
^{superficie con-} ^{idei calvini}

tangenti similari ^{concauum} ^{Augi} ^{puncto} ⁱⁿ
تangenti similari ^{concauum} ^{Augi} ^{puncto} ⁱⁿ
بمقام اوج و معقر ^{concauum} ^{Augi} ^{puncto} ⁱⁿ

um ^{Depressio-} ^{puncto} ^{illi} ^{locum}
um ^{Depressio-} ^{puncto} ^{illi} ^{locum}
معقر است ^{Depressio-} ^{puncto} ^{illi} ^{locum}

separantur similari a ^{excentricu}
separantur similari a ^{excentricu}
خارج مرکز را ^{excentricu}

continetur ^{una} ^{reman-} ^{trahit} ^{Differ-} ^{or} ^{Duo}
continetur ^{una} ^{reman-} ^{trahit} ^{Differ-} ^{or} ^{Duo}
دو کره مختلف الصحن ^{una} ^{reman-} ^{trahit} ^{Differ-} ^{or} ^{Duo}

completem et ^{Ab} ^{conten-} ^{tu} ^{excentri-}
completem et ^{Ab} ^{conten-} ^{tu} ^{excentri-}
خارج مرکز دینی محوی در ^{Ab} ^{conten-} ^{tu} ^{excentri-}

Mansionu *Domo- spā nomina tempo- in quib*
et rum tium tionis re
که در وقت تسبیح مساحت بروج و منازل

Motus Mediu per rum et fuerat
بوده است و اکنون بواسطه وقت

Allegit Mutatio spatium illud Domo-
inuenit rum
فلک البروج آن مساحت تغییر یافته

Medium etia Astro- iudicia est no longe-
rum
و در نسبت که احکام نجومی هم بواسطه

dein propozitio sit Mutatum muta huius
mo tionis
این تغییر متغیر شده باشد **مقصود**

Duobus orbis
superficiebus paralle-
la sphaera solis
فلک اقیانوس کره است متوازی السطحین

Orbum illud et est Mundi centru (centro) (viri)
که مرکز او مرکز عالم است و او را فلک

sphaera no centri cum voca-
est orbis simila- (trass) id-
et uocant simile
ممثل خوانند و در ضمن مثل کره است

Divisio Arcus Duodecim domorum circulo
 و دایره البروج بدوازده قسمت
in *et*
Vocant *nomine* *illo* *invenit*
 یابند و ایشان را هم بروج خوانند
sexaginta *et* *est* *gradus* *domi* *unius*
 در هر یکی درجه شصت از سیه و
viginti *in* *obliquum* *idem* *id* *circuli* *zodiaci*
 درجه مسطح و همین فلک را بیست
dividunt *in* *aequales* *partes*
 دشت بخش متساوی قسمت کنند
Duo *domi* *una* *sunt* *loci* *hospitia* *partes*
 و آن منازل قسمت و دو
quae *et* *duo* *partes*
Nomina *et* *est* *Manjio* *una* *Hospi*
 منزل و شش منزلی است و اسم
Aliquot *sunt* *stellae* *respetu* *Manjio* *Domus*
 بروج و منازل باعتبار گوئی جدا
num *Tum*

tempori *magione* *per*
huius *est* *est* *tempus* *quadrum* *unū* *solis*
tem *quēq;*
اقاب هر ربعی را فصلیت از فصل

quadrū *duo* *et* *terro* *maiore* *in* *vulgo* *quatu-*
tes *habitat* *part* *logitij* *or*
اربع مشهوره در اکثر معمره و در ربع
sibi *in* *vicin* *adha-*
rentes

partes *se* *et* *iam* *in* *quatuor* *coherentes*
متلاصق را چهار نقطه در بخشش

Magno *(circulo)* *se* *faciunt* *divisione*
et *dividunt* *in* *quales*
متساوی قسمت کنند و بخش دایره عظیمه

supponunt *zodiaci* *se* *se*
frangunt *domorum* *circuli* *poli* *intersecantes*
مقاطع بر قطبین دایره البروج و

Equinoxi *puncta* *duo* *trans* *puncta* *per*
unt *quatuor* *qui*
کنند که چهار نقطه گذرد یکی منقطه اعتدال

se *ho* *per* *calum* *Revolutioni* *puncta* *uno*
et *tropici* *per* *et*
و یکی منقطه انقلاب و فلک باین بخش

fit *Divisum* *Domus* *Duode* *in* *Circu*
lim *in* *lo*
دایره بدوازده برج منقسم شود

Aequinoctialis punctum unum fecerunt

کرده اند یکی نقطه اعتدال

Aequinoctii punctum unum vocant verni

رسی گویند و یکی نقطه اعتدال

Domoru Circuli distantia summa futurali

فرقی و عایت بعد دایره البروج

Septentrionem versus in Aequinoctiali

از معدال النهار در جانب شمال

(Percessionis aut Revolutionis)

est Aethiopi tropici puncto nominati

مسی بنقطه انقلاب صیفی است

Himalis puncto tropici Meridiam versus et

در جانب جنوب انقلاب شتوی

Domoru Circulu puncta quatuor sunt et

دو باین چهار نقطه دایره البروج

transi- spatium est Divisio Quadra quatuor

شود و بدت قطع چهار ربع منقسم

Parallela est Sphaera (Caelorum) (Caelum)
فلک الافلاک کره است متوازی

Mundi (centrum) (centru) (viri) duabus super
est (fieri) (bo)
السطحین که مرکز او مرکز عالم است

(Caelum) et est no' illo in Stella velle et
و بیح گوکب در دست و فلک

Stella omnes et illi simile Domoru
fixe est
البروج مثل است و جمیع تو ایت

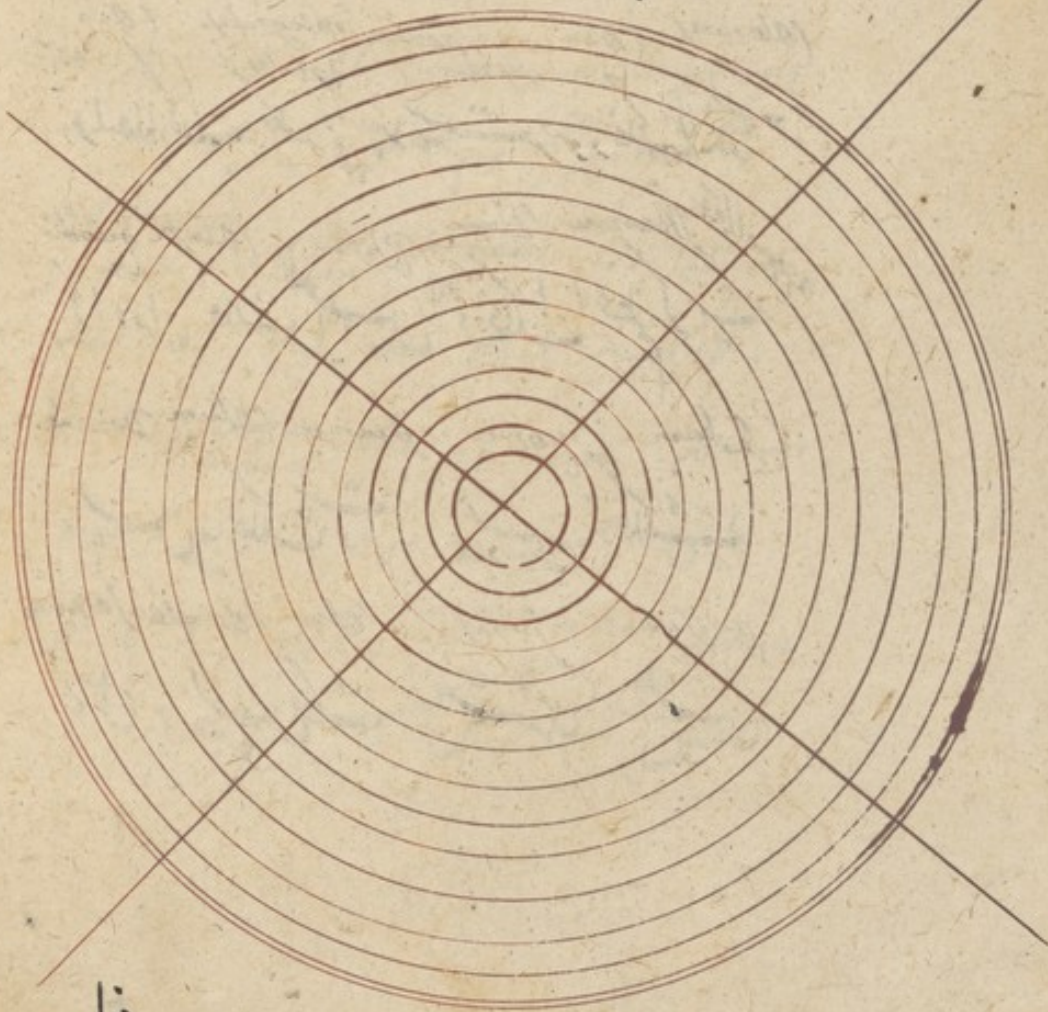
sunt observati illud fixe sunt illo in
qd. et
در دست گورند و یک مرصود شده

(Caelum) (Caeli) (lingo) (junt) (2) et mille
نزار دست و بیح است و منطق فلک الافلاک

(Circulus) (zodiacus) (Circulus) (Equinoctialis)
Domoru (Caeli) (Circuli) (Diam) (Equant) qd.
که تعدد النهار و منطق فلک البروج

intersecciones opposi- rum in Domoru (Circulus) qd.
fiunt duobus est
که دایره البروج است به و نقطه مقابل تقاطع

rostea solis (Alu deinde Marti) (Alum
 فلک یمن پس فلک شمس پس
rostea Mercurii (Alu deinde Venenij) (Alum
 فلک زهره پس فلک عطارد پس
sphera ignis *sphera* sub et tunc Alum
 فلک آتش ادکره اش پس کره
hoc modo *ferre* *sphera* *rostea* *sphera* deinde adrit
 بهت برین هوا پس کره آب پس کره خاک

فلک

Compositum et simplex est duplex corpus

بسم اقسام بسط و مرکب

Naturali figura loci et unicus corpori
در جسم را مکانی و شکل طبیعی است

(Corpus) sphaerica corporum Naturali figura et simplicium talis
و شکل طبیعی بسط است و جسم

Elementa stellae sunt orbis simplex
بسط افلاک است و کواکب و عناصر

(Colorum) orbis sunt novum integrale (Orbi) et totale
و افلاک کیه نیست فلک الافلاک

appellatur Maximus (Orbum) Rajum (Orbum) quod
که ادرا فلک طمس و فلک اعظم گویند

(Orbum) postea fixarum (Orbum) Deinde
پس فلک ثواب پس فلک

propterea Jovis (Orbum) deinde Saturni
زحل پس فلک مشتری پس

Absoluti (corpori) Ratio et idest (corpori) in genere

مطلق است و نسبت جسم مطلق

est Ratio sicut speciem ad

نسبت صورت نوعیه چون نسبت صورت

incomparatione idest pronuntiatione litterarum

بسیات و بیاهروف بشبه انواع

huiusmodi negati et (corpori)

جسمانه و اشراقیان نفی این هیول

Materialem Absolutam (corpis) et faciunt

میکنند و جسم مطلق را هیول

substantialem speciem formam et vocant

میخوانند و بصورت نوعیه جوهریه

(corpori) specificam dicunt et non Alterant

قابل نیستند و میگویند تنوع جسم

propositum est illis Absoluti

مطلق از اعراض است مقصد نهم

Elemento prima at Elementorum
est Una forma Materia et
عناصر است اما بیولی عناصر یکیت

forma est duplex forma et
و صورت دو قسم است صورت

Absolutu (corp) forma prima forma (corporali)
est (corp) ipsa cui materia qua (corpore)
جسبه که بیولی با او جسم مطلق است

Absolutu (corp) qua spaci- forma et
fit (corp) speciebus spaci
و صورت نوعیه که جسم مطلق با او

est Absolutu (corp) speciebus spaci
نوعی از انواع جسم مطلق است

corpoream formam ad prima respectu
et materia ratio et
و نسبت بیولی بصورت جسبه

est hominis spiritus Ratio sicut
چون نسبت نفس انسان است

(corpore) loco vox uocis formam ad
et
بیت صوتیه و صوت بقره جسم

Intellectus anima Rationalis

habent aliam animam sed humana

etiam anima et est homini

انسانیت و حیوانات دیگر

non sunt vacua conceptu cognitione etiam plantis quoniam

بلکه نباتات هم از ادراک حائضند

in plantis motus via in li Ideo est

و لهذا اگر در سمت وقت نبات

planta illa impedimentum augmenti incrementi

وقت نموی مانعی است از آن

diuersa impediens ad perueniendum

قبل از وصول بان مانع محرف

Designat aliam viam fit

بیکر در سمت دیگر تعیین میکند

Differens est materia prima & in propositum

مقصد هشتم بیولی بر فلک مغایر

Materia a alia et alterius materia

بیولی فلک دیگر است و مغایر بیولی

۱۲۱

Circulari ^{stellam.}
positioni Motu ^{Stellam mouet quod}
و وضعی که محرک است بحرکت

^{(colorum numero (ele) Anim. itaque}
et ^{in tel) بعدد افلاک و پس نفوس}
^{humano Erant}
^{(vii) homini) Anima secunda sunt Stellarum}
کواکب هستند ثانی نفس انسانی که

^{Platonem Apud et est} ^{+ demonstrati}
مشارایه بانا، اوست و ترد افلاطون

^{in finem habens} ^{et post} ^{Ab ante}
^{in finem} ^{Aristo-} ^{Apud} ^{et} ^{et} ^{et}
ازلی و ابدیت و ترد ارسطو حاد

^{Permanens} ^{dissipationem} ^{fine carens}
^{Durans} ^{corpore} ^{corruptio-} ^{post} ^{et} ^{et} ^{et}
ابدیت و بعد از خواب بدن نیست

^{corpore} ^{lolo} ^{corpore} ^{interiori/parti} ^{incorporatio-} ^{vile}
^(li) ^{est} ^{Medulla} ^{na res} ^{illa} ^{et}
و او بمشابه است و بدن منزه از شر

^{proprio} ^{Rationa} ^{Anima} ^{Dicunt} ^{Illuminati} ^{et}
و اشراقیان گویند نفس ناطقه محصور

+ id est cum dicitur quod Ergo, videtur demonstrare
animam rationalem.

Hellij ex unumquemque Dicunt quedam celestia
فلکیه و بعضی گویند هر یک از کواکب

Orbes et est cordi similem planetarum
ساره مانند دست و افلاک

Membris (Orbitis) similes illius particulae
جریه او مانند سیر اعصاب

est Anaxaram primo Celi Anima et
و نفس فلکیه اول معلق است

(Caeli) Hella Mediae et Stella
بگو کوب و بواسطه کوب با فلاك

Novem sunt (Caeli) Anima Ergo particulae
جریه پس نفس فلکیه نه باشد

(Caelo) unum dicitur Abuali Caelorum in numero
بعد و افلاک و ابو علی گوید هر فلك

Anima etiam Hella unum est Anima
نفسیت و هر کوب را هم نفسیت

*+ ex antiquo tempore et de philosophis
et ex theorica plane per unum postea*

in illa op-
nitione sunt
Alluminati Addit actū Motu
in
مکت بفعل آورد و اشارتیان برآند

per medium
Mediatione sit
in ballat
trepidum
saltatio
Motu
مکت فلک رقی است که بواسطه

familiarum Allumina
tionem
idei Dei fulguratio-
nem
et
sanctarum
بوارق قدسیه و شوارق انبیه

universi Allumina
tione
inuenit
prolezione
progressu
initium
از و س دور می باید و مبداء اشارت بر

Medium (olum
illius species
Dominus
فلک رب النوع اوست و فلک بواسطه

Mediatione ad
medium motum
Abiquem
و کتیت و بواسطه
idoneū
fit
Illumi natus
nationi cuiusque
بر اشارتی مستعد و کتیت و بواسطه

7. in propitium Allumina
tionem
fit
ad Aptum afficitur
Motu univ
cuiusque
مکت مستعد اشارتی مقصد هفت

Anima prima est Duplex
Ratione Anima
اول نفس دومت نفس باطنه

7. Hinc saltatione Derivatione
fioris ad illuminationem (Abolum, et de Resonant
progressu univ. q. v. tempora
supervenit omni spiritus salta bant. Videl. 1. Regu
capite 19 a versu 19
usque ad finem

Appellantur Dictionem Imaginationem et veritatem terram
مفضل و خیال و حقیقه
Datiui Casus

perfectio omnes intelligentias cum propositum
مقصود است عقل و جمیع کالات
id est omnia habent in actu ita ut nihil
Nuda perfectio ultra possit acquirere

et sunt Acquisita possibile
ممکن حاصل است و فلک را بیح

est potentia loco in possibili perfectione
کمال ممکن در غیر قوت نیست

hoc est cogit per se in actu in intelligentia
supradictum
cu intelligit illud et Varias positiones preter
مختلفه و ادبیه العقل
In finitas Varias positiones vult facit

میکند و میخواهد که اوضاع مختلفه غیر مشابه
momento. instante in vno illud Adferre in actu potentia de

از قوت بفعل آورد آن یک دفعه
Auxilio processuriori Medio gradatio ergo non possibile
بوسیله پس بتدریج است

میسر نیست

qua non movetur
desideret et per
potentia, requirit
primam
in se te deesse
quorum motus non sit potentia, requirit
Requiritur

*hinc Dii
generantur*
Dominū spe
vno Dicant Illumina
quequē

داشراقیان کونید هر نوع ر بی

specie generum intelligentiarum
Dominū illud intelligen- genere de et habet
et hanc

دارد و از جنس عقول و از ارب

*Appel etiam perfecti naturae et uocant speciei
tant tam ram*

النوع خوانده و طباع تام نیز کونید

sunt intelligibiles hae platonice Idae et

مثل افلاطون این عقول است

Illuminati sunt conex non Idae hae et

و این مثل غیر متعلقه است که اشراقیان

*sunt concordes Affirmatione +
renuunt Illio confirmatio in Iophi et*

و صوفیه در اثبات آن متفق اند و

*Imagi- num. nov-octavo clima Illuminati
dum et*

اشراقیان از اقلیم نهم و عالم اشباح

*similitudi- mundi Illum Iophi et uocant
ni et*

کونید و صوفیه از عالم مثال

*Iophi sunt philosophi Mahometalli: qui Affirmant
omnia praeter esse Allentiam Dei, et hanc loquidit
esse Deum, et no esse Aliam vitam praeter hanc, nec
Resurrexerunt.*

Celum et est Thronus crystallinum celum
فلک اطلس عرش است و فلک

*(Celeste) Anima Intelligens Ibidem Octavum
et fixarum*
ثوابت کرسی و عقول و نفوس فلکیه

*separatum esse superni
simplex fieri exaltati Angeli*
ملایکه علوی و موجود شدن مجردی

*lucem illuminari
candelam accendi sicut simpli- ex
est et de*
از مجردی مثل روشن شدن چریت

*Intelligentiam quam decima gentia ex candelae
am (parentes) et la. a*
از چراغی و عقل عاشر که او را عقل

*Sermo sapiens Gabriel appellatur factricem
phraji te aqua et appellatur operatrice*
فعال گویند و جبریل از حکما عبارت

*Accidentia forma et Elementorum Materia est illo de
et prima*
از دست بیولی عناصر و صور و عرض

*scilicet prima intelligentia
sua prodeservat Elementum Animae et
tarium*
و نفوس عنقریب صادر شده

در این

Caelum crystallinum

planum ^{planum} ^{caelum 2^{am}} ^{Intelli-} ^{Intelli-} ^{Mediatio}
genam gentis nes et
و بواسطه عقل اول عقل ثانی و فلک طلسم

Intelligen- ^{Intelli-} ^{Media-} ^{illius} ^{Anima} et
tiam ^{gentis} ^{tione} ^{et}
3^{am} و نفس او را و بواسطه عقل ثانی عقل ثالث

Ordines hoc ^{illius} ^{Anima} ^{Stellarum} ^{caelum} et
fixarum
و فلک ثوابت و نفس او را و برین سوال

fuit ^{facta} ^{Animarum} ^{colorum} ^{intelli-} ^{Creatio}
est ^{sphaerarum} ^{gentis}
ایجاد عقل و افلاک و نفوس شده

Anima nomen ^{caeli} ^{Deci-} ^{intelli-} ^{dones}
ma ^{gentia}
تا عقل عشره و افلاک تسع و نفوس

Platonici seu philosophi

caelum ^{illuminati} ^{et fuerat} ^{preparatus} ^{caelum}
negationem ^{et fuerat} ^{preparatus}
فلکیه پیدایشه و اثباتیان منع حصر

Intelligenti- ^{Affirmat} ^{fecerunt} ^{deum} ⁱⁿ ^{intelli-}
tiam ^{mentem} ^{dicunt} ^{et} ^{runt} ^{gentiali}
عقلی در او کرده اند و میگویند عدد عقل

Sapientia ⁱⁿ ^{transire} ^{determinationem}
opinionem ^{excedere} ^{terminum}
از حد حقاقتی و دست و زعم حکما

Doctores Mahometani, ^{Deum} ⁱⁿ ^{Mundo} ^{quamquam} ⁱⁿ ^{loco}
uolunt esse thronum illius in ^{caelo} ponunt et ^{circundat}
primo mobili ^{creaturam} ⁱⁿ ^{creatura} ^{continari} ^{uolunt}
O ignorantia o tenebrae? ^{omnium} ^{caelum} ^{aperire}
non potest in ^{caelo} secundo illius Thronum includunt.

Idest Absolute Affirmant
Deum facere Bona

Omnino
simpliciter
purum Bonum

etiam respicitur hoc in
et faciunt

وآن خیر محض است
باین اعتبار میکنند

id est certo esse
constat

verificatum Aliquo in paucum Malum si et

واگر شری قلیل در موجودی متحقق

paucum Malum quod est ideo

شود بواسطه آنست که شری قلیل

Multum Bonum sequens ente illo in

در آن موجود لازم خیر کثرت

paucis Malo Ratione bonu Relinquere et

و ترک خیر کثرت بواسطه شری قلیل

propositum prudentibus est sapientibus Regnare

منافی حکمت است مقصد پنجم

vari essentia splendor Res Omnes
sunt Dei esse lumen

همه اشیا بر تو هستی حق اند

inmediate primu mobilem
creavit media tione sine prima intelli
gentiam et

و عقل اول را بی واسطه ابتداء فرموده

in christiano
no esse ex christiano
nihil enim mali potest
consequi
bona et ea
consequi
omni essentia bona Valde
Genesi est videtur

primu mobilem
nihil enim mali potest
consequi
bona et ea
consequi
omni essentia bona Valde
Genesi est videtur

*Beneplaciti Voluntas secundum sapientiam apud
et filii placitum*
ترددگما بر وفق اراده و عنایت

vult et facit vult et illius
اوست اگر خواهد کند و اگر خواهد

necessario sequitur Boni Actio Verumptamen facit non
نکند ولیکن فعل خود لازم داند

*Attributa (altera scien quemadmodum illius
et tiam dum*
اوست چنانچه علم و سایر صفات

*Conditione Antecedenti et Essentiam necessario perfectio
sequitur*
کمال لازم ذات است و مقدم شرطه

*fidei Creditu necessario figura prima
est dignum similitudine hac in Priori*
اولی این صورت واجب التحقیق است

fidei impossibili a fidei prohibitum 2. Conditione Antecedenti et
و مقدم شرطه ثانیه ممسح التحقیق

Dei essentia de Affirmationi Generalitatem et
و اطلاق ایجاب بر ذات خدا

similes tempus sensu huius declaratio-
ni
توضیح این معنی زمان را مثل

Unaqueq[ue] ita ut oportet suppone filii
par
ریسمانی فرض باید کرد که هر چند

nunc sit colore in fili illius
آن ایسمان بزنگی باشد اکنون

intuea[re] perfecte visu filium illud Homo li
تور
اگر آن آن ریسمان را بنظر کامل مشاهده

formica ut videt intuitu uno totum
کند همه را یک نظر چند و اگر موری

* Aspiciat
intueatur
fillu[m] deficiente se mouent
illud imperfecto visu motu
متحرک بنظر قاصر از مشاهده کند

oculorum
Abien[te] color est manifestus
et present[er] color vice omni
شود و زنگی عابث
مردم زنگی ظاهر

Dei Veritate Actio 4ta propositum fiet

کرد و مقصد چنانچه فعل حق تعالی

* ides formica videbit color em post color em et
per transibit color et apperebit alter

scientia
temporalis Dei
et futuri *præteriti* illius *natura* in *est non* illius

او زمانی است و در شان او ماضی مستقبل

scientia *no potest* *figurationem*
illius *experio* *aliquid* *facere* *imagina-* *præteriti* et
و حال تصور نمیتواند کرد و مستعد

در زمان با حوادث که مقارن اجزاء

cum *coniunctis* *mutationi-* *bus* *cum* *tempore* *in*
partibus *sunt* *quæ*

در زمان با حوادث که مقارن اجزاء

est *præteriti* *respectu* *illius* *temporis*
illius *apud* *instan-* *te* *in* *uno* *illius*

او است یکدیگر نزد او حاضر است

Contrario *et* *paria* *sunt* *æqualia* *illius* *seu* *omnes* *partes* *temporis*
tota *experio* *et*

در نسبت با مدت او و نیز بخلاف

Mutatio- *ne* *quædam* *est* *tempora-* *quæ* *nra* *scientia*
li *imperfecta*
و بعضی حوادث علم ناقص است که زمانی است

sunt *præteriti* *temporalis* *scientie* *Ratione*

نسبت با علم زمانی ماضیت

gratia *future* *quædam* *præter-* *quædam*
et *tey* *et*

و بعضی حاضر و بعضی مستقبل و برآ

^(Dei et presentia sua) ^{essentia} ^{est} ^{est} ^{est}
بنیاد خود صورت و سایر

^{Repugnans sermo huic et Acquisitio} ^{Rebus}
اشیا حصول داین سخن منافی

^{est} ^{Vulgi} ^{Recepto} ^{stabili} ^{fundamento}
قاعده مقدره قوم است

^{Rei} ^{Aliter} ^{Recipien} ^{Rei} ^{faciens} ^{factor est}
که فاعل شی قابل آن یس

^{testium} ^{propositum} ^{esse} ^{potest} ^{non}
نمی تواند بود **مفسر**

^{Dicunt} ^{sapient-} ^{quod} ^{Vulgo} ^{notum}
مشهور است که حکما میگویند ^{manifestum}

^{particula-} ^{et} ^{Uniuersa-} ^{est} ^{scient} ^{Dei}
خدا عالم است کلیات و کبریا ^{lit}

^{perfecta} ^{scientia} ^{id est} ^{tenus} ^{Uniuersa-} ^{Modo}
بر وجه کلی و مراد است که علم کامل ^{illius} ^{est} ^{Voluntas} ^{li} ^{et}

acquisita est duplex scientia 2° propositum

مقصود دوم علم بر دو قسم است حصولی

est rei species Acquisita per ea et
fit cognitio figura tionem
دآن حصول صورت معلوم است

est rei illi per illa presentia scientia
cognitio presentia et li et est
در عالم و حضوری دآن کجسور معلوم است

deus Anima de scientia sicut scientia apud
qualitatibus et nostra nostra tem
ترد عالم مثل علم با نفس و اوصاف

excelsi Attributa cum Anima in quibus
veritate et vera sunt
قایم بنفسها و چون صفات حق تعالی

presentia illi scientia Ergo est illius essentia ipsitas
li illius scientia Ergo
عین ذات اوست پس علم او حضوری

questione id est Animus Doctor et est
habet primarius
باشد و شیخ ایس درین سند

Dei Excelsi Veritate Dicit et multitudinem Repugnans
Vulgo Contrarium
مخالف قوم است و میگوید علم حق تعالی

essentiam lumen sicut splendori et luminis
صنعت در روشنی چنانچه صورت بذات

essentia est plenitudo existentia necessarium est lucidum suam
خود مضمی است واجب الوجود یعنی وجودا

existentia in essentia contingit est suam essentiam per et
بذات خود موجود و ممکن الوجود در

sicut splendore in terra simile
مانند زمین است در روشنی و چنانچه

obscuritate splendore in terra respectu Ratio
نسبت زمین در روشنی و تاریکی

est a se Alio Ab illius splendor uniformis est unimodice est
یکسانست و روشنی او از غیر اوست

non esse et esse in essentia contingit Ratio
نسبت ممکن الوجود بوجود و عدم

est a se Alio ex illius esse et est equalis
یکسانست و وجود او از غیر اوست

نقص

Anima Intelligens et Existens ^{Deus} Necesario sunt septem
نفس و عقل واجب الوجود ^{مقت باشد}

Accidentia naturalia ^{Corpus} forma et ^{Materia} prima et
عرض و صورت و جسم طبیعی ^{و هیولیه}

potest non ^{Dei} necessarii ^{essentiam} 1^m propositum
مقت **اول** کنه واجب را ^{نمی توان}

Unitas individua- ^{et} ^{ti} existens ^{et} ^{ti} scire
دانست و وجود و شخص و وحدت

essentia ipsa ^{illius} attributa Reliqua ^{et}
و سایر صفات او عین ذات

essentia ^{simplici} est ^{Ordinatum} ^{hoc est} sunt illius ^{scilicet}
اوست یعنی مرتب میشود بر مجرد ذات ^{اولی}

contingentia ^{essentia} super est ^{Ordinatum} ^{illud} ^{quod}
اچکه مرتب میشود بر ذات ممکن

simile ^{existens} ^{essentia} ^{necessaria} ^{Qualitatem} ^{est}
یا صفت واجب الوجود ^{درستی} مانند

Conexio Maior cuius Anima. Aut Influen. in

در تاثیر یا نفیست که اکثر علاقه

Quandogue dicitur et Rectio Corporibus cum

ادباجسام مدیر و لغفت و گاه

idest fascinatio per aspectu sicut facit Influentiam

تایثر هم کند مثل چشم زخم و جوم

Corporis forma et prima Materialis

مادی هیولیست و صوره و جسم

forma et Receptaculum primam Naturam

طبیعی هیولی محلست و صورت

Duobus hiis est compositum Naturae Corpus Residens et ingrediens

حال و جسم طبیعی مرکبست ازین دو

ligno ex compositum sedile velut

چیتانکه سیر مرکبست ازخشب

Principalia ergo propria figura et

و هیئت مخصوص پس اصول موجودا

non Requiritur negue *est esse* *Acquiritur nec*

نه مقتضی وجود است و نه مقتضی عدم

(contingen) *Appellant existen-* *(contingent) existens* *illud et*

واورا ممکن الوجود خوانند و ممکن

Substantia est Duplex *Existentia*

الوجود بر دو قسم است جوهر

Accidens *subiecto* *non indiget* *quod*

که محتاج نیست بموضوع و عرض

Substantia et subiecto *indiget quod*

که محتاج است بموضوع و جوهر

Materialis et simplex *est Duplex*

دو قسم است مجرد و مادی

est intellectus *Aut simplex* *Substantia et*

و جوهر مجرد یا عقل است

concluditur *continetur* *(corporibus) ea* *conexio* *cuius*

که علاقه اوجسام منخر است

supra oculum per
libellum iste

erit ^{uivum} ^{juvioris} oculo qd ^{spes} est

امید که بعین عنایت ملحوظ گردد

fiet ^{Alchimia} ^{uivra} habet ^{Aspectu} ^{Respectu} est

و منظور نظر کیمیا اثر شود

solida ^{permanentem} ^{vno} ^{In} ^{Deo} ^{Confidentia} est

و اتوکمل عبادت الاله احد

exordio ^{Apertione} ^{constat} ^{Libellus} ^{hic} est

داین رساله مشتمل است بر فائده

Exordium ^{concluyio} ^{et} ^{propositis} ^{tribus} ^{et}

درسی مفقده و فائده **فائده**

est ^{existens} ^{sua} ^{essentiam} ^{Aut} ^{est}

موجود یانبات خود موجود است

^{Vocant} ^{Necessarium} ^{illud} ^{est} ^{existens}

دورا واجب الوجود گویند

non est ^{existens} ^{sua} ^{essentia} ^{Aut}

در یانبات خود موجود نیست

Sapientia Domus, Sydes potentia, Scrinii gemma

كودرج حشت اختر برح حكمت

Intellectus Lampas, Coelestium Animarum orbis, Speculum

مرات نفوس فلكي مشكات عقول

Luminum, Orientis, iustitia, Luminibus, Splendor Angelicorum

ملكي سراج الانوار العباد المشرق

(creatura) inter Dei, Veritatis, Abundantiam, Divinitas et

وقاسم فيض الحق بين الخلايق

Sapientia naturalis, Veritatis, Scientia illi est

له علم توحيده وفطرت حكمت

Veritatum, Revelatio, Verificatio, locus potandi, Potus est

مشرب تحقيق وكشف الحقايق

Logi, luminibus, Coram, exultis, Deus Illuminat

نور الله قلب بانوار المعيار

Cognoscendum, velle, Jan, Animam suam, effundat

واقاض على نفسه القدسيه انوار النور

Dominus fauens intellectus
Conceptionis *Dominorum* *Sinceritati*
خلاصه ارباب ادراک حامی ارباب

Erroris *Auctores* *Radem* *Directioni*
(causae) *deler*
مدات مای اسباب غوایت

notarum *(oncursum)* *Thibaurorum* *(Lauis)*
Judiciorum *Lucernae* *Divini*
مفتاح کنوز توفیق مصباح روز

terminan *Aequitatis* *(circulus)* *Aequator* *verifica-*
tioni
تحقیق مستدل انوار عدالت محدود

Benefici- *longanimi-* *Dominij* *Regiones*
tiam *et* *etatem* *perfici-*
ent
جکات ایالت متمم خلق جهان

Doctorum *probidium* *hominis* *speciem* *erigen* *Cumulans*
مقوم نوع انسان ملاذ علماء

saeculorum *sapientum* *Refugium* *Maximorum*
امصار معاد حکماء اعصار

finalis *signa* *Divinos* *Terminos* *Congregans*
prohibens
جامع حدود الهی مانع رسوم بتناهی

Remouit Diuini Concursus Auxilio

یابد ادب و نسیق الیه برداشت

Colentium secundum Mundum poculum nomina Compendium hoc et

داین مجتهد مسمی حکیم کیتی نما برونق

pagina super sapientum Recentiorum opinionis

مشرب متافین حکما بر صحایف

in ut est illud Intantum depinxit Manifestationi

ظهور کاشت و مقصود آنت کرد

huius Mentioni causa Aliquando temporam Aliquo

بعضی اوقات سب تذکار این

fili Regi collecta in sit egeri pauperis

قربان در مجلس شاه زاده

Benigni fati speculo protectio qui est iustitia

عدالت پناه آینه صور الطاف

Sphaerarum et Elementorum puritas Dei

ال نقاوه عناصر و افلاک

Compositorum simplicium Elementorum et Stellarum
و کواکب و عناصر بسیط و مرکبات

Plantarum et Jodina quibus scilicet corrupta Imperfectorum
ناقصه و تمام که معدن و نبات

Homini specialiter sunt Animal et
و حیوان است تخصیص انسان

est Entis Gradum Ultimam qui
که او فراتر است وجود است

Figuratio- Huius Medium per Rationali Anima
و نفس ناطقه بواسطه این اشکام

Reali Mundo Assimilata sit Intellectuali Mundi
عالم عقلی شود مشابه عالم پستی

Scriptura Equivocis (calamus) sensus Respectu huius
بنابراین معنی قلم حجت رقم

Veritatum falsae a. Obcuri Vali
نقاب خفا از چهره حقایق

Virtute in Animalis speciebus Reliquis
 از سایر انواع حیوان بفضیلت
in quibus quantumque et est intelligendi
 تعقل است و هر چند کسی در
gradibus est potentior perfectior facultate intelligendi
 تعقل اتم و اقوی است مرتبه
est altiorque elevatione Humanitate illius
 او در انسانیت ارفع و اعلا
Humana Intellectionis perfectio et
 و کمال تعقل انسانی
effigiatum signatum illi Animi speculum ut est ea
 آنت که مرآت نفس او مرئوم
Qualitatum essentialium naturarum figuris sit
 شود بصورت حقایق و احوال
Essentia Dei Necessarii Namque Rerum
 اشیا از واجب الوجود
Monstris primis Animarum Intellectuum et
 و عقول و نفوس و هیولی
Sphaerarum et speciei et corpora forma et
 و صورت جسمیه و انواع و افلاک

بسم الله الرحمن الرحيم

Sapientum cogitatio qui sapienti

سپاس حکیمی را که افکار حکما

ipse ita in mente / Cognitio in Doctorum oculi et

و انظار علما در معرفت کنه

perfecto super Misericordiam et distrahente confusione illius

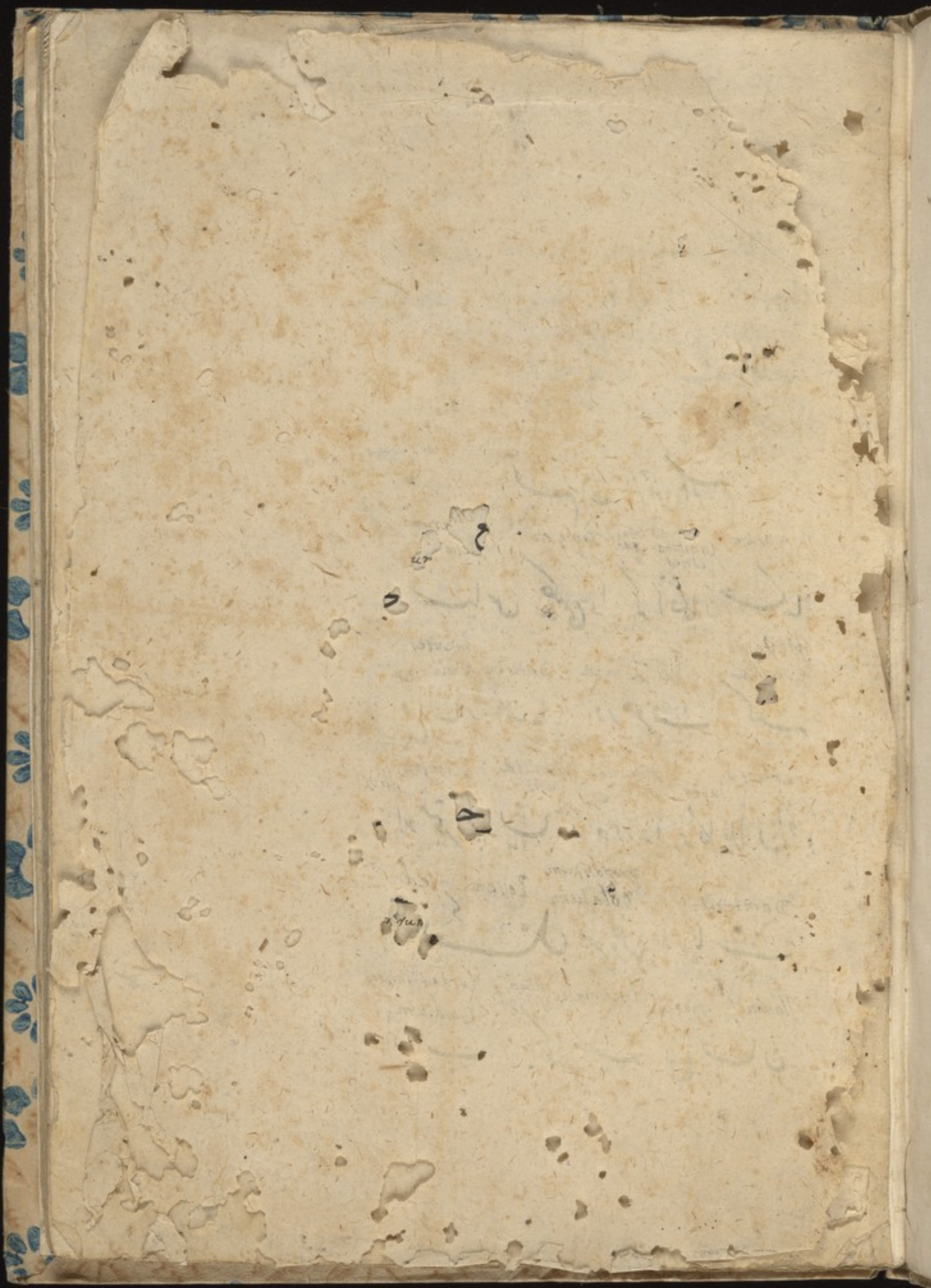
او متخیر پیشات و درود بر کاملان او

Dominus oblatum Postea sed

الباب معروض ارباب

Homini species discrimen illud (cordati viri) Cordium

الباب انکه عتینه نوع انسان

Fragment of text from the adjacent page, written in Arabic script, visible along the left edge of the page.

WMS Pennan 495

41667

Acc. XVI

Mss. Perriano. (artrologia, ecc.)
con traduzione latina interlineare

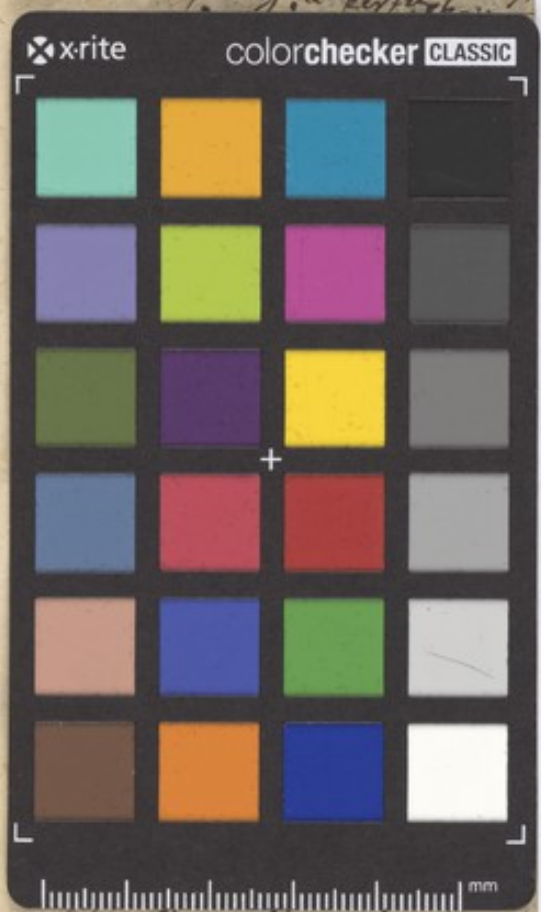
WTS.
Per.
94

The Wellcome Library

Lapidem et fecerunt (con)
ترزل ساخته اند و شک
Alorum Material
ن مقاصد ایشان
ingentem tumultu
mouēt magnū

discret forma
بر ات و شکلان گویند

در بر

